

ÅRSPLAN 26/27

Knærten FUS barnehage

Knærten

INNHold

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene

Visjon

Verdier

Hovedmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag

Barn og barndom

Demokrati

Mangfold og gjensidig respekt

Likestilling og likeverd

Bærekraftig utvikling

Livsmestring og helse

4. Barnehagens formål og innhold

Sosioemosjonell støtte og veiledning

Organisering og ledelse

Læringsstøtte

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid

Foreldresamarbeid

Samarbeid med andre instanser

7. Overganger

Tilvenning i barnehagen

Overganger innad i barnehagen

Overgang mellom barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Lærende organisasjon

Planlegging

Vurdering

Dokumentasjon

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

9. Barnehagens fagområder

**BARNET
FØRST!**

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE

Årsplanen viser hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.37). Årsplanen beskriver hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Visjon:

Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek og glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den setter retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – i dag og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

I Knærten FUS anser vi leken som den viktigste arenaen for læring. Vennskap dannes og relasjoner og samspill øves på i alle hverdagssituasjoner. Vi er ansatte som brenner for hverdagsmagien og finner den i de minste ting; et øyeblikk, et smil, en latter. Glede og humor er en naturlig del av hverdagen på lik linje med sensitive ansatte som er til stede for barna, for å gi trygghet og veiledning. FUS sin visjon for alle barnehager danner grunnlaget for vår egen barnehages visjon (les i “om barnehagen”).

Verdier:

Glødende, skapende og tilstedeværende

Verdiene er kulturbærerne i FUS. Verdiene forteller hva vi står for, hva vi tror på og hva som er viktig for oss. De er en kilde til motivasjon og inspirasjon i det daglige arbeidet i barnehagen på veien for å virkeliggjøre visjonen.

For oss i Knærten FUS innebærer dette at det vises at vi er en gjeng som er glade i jobben vår og som verdsetter hverandre og barna og det fellesskapet vi sammen er en del av her. Vi er engasjerte og bryr oss om at alle barna i barnehagen har det trygt og godt. Sammen er vi på eventyr og undrer oss over stort og smått. Vi er kreative og lekende og bruker oss selv aktivt for å utvide barnas kunnskap og stimulere til utforskning. Vi er til stede på barnas nivå der det skjer og jobber aktivt og systematisk for å danne trygge og gode relasjoner med alle barn.

Hovedmål:

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til "resten av livet", og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS barn har det gøy i barnehagen

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehage tilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

2. OM BARNEHAGEN

Knærten FUS friluftsbarnehage er en basebarnehage med 78 barn fordelt i aldersinndelte grupper. Vi er i overkant av 20 ansatte som jobber hver dag for å skape gode hverdager for barna våre. I 2013 flyttet barnehagen inn i nytt bygg og ble da en del av FUS.

Vår barnehages visjon er: Barnet først - med friluftsliv, lek, undring og fellesskap i fokus.

Vi ønsker å skape et trygt og godt fellesskap hvor man kjenner at man hører til og er viktig. Vi skal gi barna omsorg og nærhet, støtte og veiledning og legge grunnlag for allsidig utvikling. Gjennom arbeidet med Barnet først, FUS' helhetlige system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse, får personalet kunnskap som brukes i alt vi gjør i hverdagen, fra planlegging og organisering til emosjonsstøtte og læring.

Med vår friluftprofil kombinert med Barnet først sier vi ofte at "vi tar med oss pedagogikken ut". Det vi kan gjøre inne, kan vi også gjøre ute. I tillegg til å være en Grønt Flagg barnehage ønsker vi at barna skal få tilhørighet til naturen, lære å bli glad i den og ta vare på den.

Årsplanen er ett viktig arbeidsverktøy for de som jobber i barnehagen og er basert på de til enhver tid gjeldende lover, regler og styrende dokumenter for barnehagen og FUS kjeden. Planen fungerer også

som informasjon til eier, tilsynsmyndighet og andre samarbeidspartnere.

Godt barnehageår!

Tove, Daglig leder

Friluftsliv i barnehagen vår

Hva er egentlig en friluftsbarnehage? For oss som jobber her er det aller viktigste at vi er en barnehage som bruker naturen aktivt hele året. Vi har skogen som nærmeste nabo, og har et nært forhold til å ta vare på naturen rundt oss. Vi bruker naturen som arena for utvikling, og barna lærer om mangfoldet i naturen, og det å spille på lag med omgivelsene. Vår erfaring er at naturen og barnehagens uteområde er en stimulerende arena for motorisk mestring, sosialt samspill, språklig utvikling, og trening av grunnleggende motoriske ferdigheter. Etter hvert tar barna seg fram trygt og sikkert i ulendt terreng, hopper på steiner, balanserer og klatrer i trær. Et innendørs rom tilrettelagt for fysisk aktivitet vil ikke gi det mangfoldet og uforutsigbarheten som mulighetene ute i naturen gir. I naturen kan barna i større grad velge forskjellig vanskelighetsgrad på aktiviteter, og lettere finne utfordringer på sitt nivå. Alt som kan gjøres inne kan også gjøres utendørs, og barnehagen skal tilby barna naturen som læringsarena for mangfoldig læring i samspill med naturens omgivelser. Høsting fra naturen, innsamling av naturmaterialer,

planting, miljøforvaltning og prosjekter som "Fra jord til bord" gjenspeiler noe av arbeidet i barnehagen.

Progresjonsmål – friluftsliv

I Knærten FUS friluftsbarnhage ønsker vi å gi barna en trygg og spennende start på friluftslivet. Gjennom året skal barna få rike naturopplevelser, oppleve mestring og selvstendighet i naturen, samtidig som de lærer å ta vare på seg selv, sine venner og naturen. Vi legger vekt på lek, utforskning og undring ute, og tilpasser aktivitetene til barnas alder og utviklingsnivå

1åringen - Marihøne

- Bli kjent på barnehagens uteområde
- Korte turer tilpasset alder og ferdigheter (vår)
- Bli kjent med ulikt vær og årstider
- Begynne å øve selvstendighet i av/påkledning

2-åringen - Maur

- Utforske hele barnehagens uteområde
- Korte turer i nærområdet, spise og sove på tur (vår)
- Bære egen sekk på tur
- Få et forhold til faste turplasser og bli kjent der
- Forholde seg til enkle grenser og regler i naturen
- Øve selvstendighet i av/påkledning

3åringen – Veps

- Korte og lengre turer i nærområdet og bære egen sekk
- Utforske naturen gjennom lek og undring
- Være med på vurderinger tilknyttet påkledning vær og turmål. Selvstendighet.
- Oppleve mestring med å bruke enkle redskaper, spikkekkniv, grillpinne
- Oppleve naturen i ulikt vær og få positive opplevelser i naturen

4åringen - Ekorn

- Utforske naturen og gjøre seg kjent med turmål i nærområdet
- Medvirke i valg av turmål
- Øve på å gå lengre turer.
- Bruke buss som transportmiddel til lengre turer
- Delta aktivt i bærekraftige prosjekter i barnehagen, Grønt flagg og kjøkkenhage.
- Videreutvikle ferdigheter med redskaper

5åringen – Rev

- Mestrelengre friluftsopplevelser, bruke naturen kreativt og oppleve mestring, fellesskap og ansvar.
- Delta i barnehagens miljøarbeid
- Oppleve sammenheng mellom natur, kultur og tradisjoner
- Skape naturlekeplass ved å bygge med tau og naturmaterialer, og oppleve kreativitet og mestringsglede
- Planlegge og gjennomføre en lengre tur med overnatting (ekspedisjon – utholdenhet og mestring)

Knærten FUS barnehage

Adresse: Lauvåsbakken 4
7540 Klæbu
Telefonnummer: 48 10 65 90
E-post: dl.knaerten@bhg.no

Kontaktinfo til de ulike basene:

Småbarn

Marihøne (1åringer)

Pedagogisk leder: Lone Arntzen
Lone.arntzen@bhg.no

Maur (2åringer)

Pedagogisk leder: Karin Rømma
Karin.romma@bhg.no

Storbarn

Veps (3åringer)

Pedagogisk leder: Ola Borgen
Ola.borgen@bhg.no

Ekorn (4åringer)

Pedagogisk leder: Sivert Haugdahl
Sivert.haugdahl@bhg.no

Rev (5åringer)

Pedagogisk leder: Miriam Kuldvere
Miriam.kuldvere@bhg.no
Kasper Kamstrup
kasper.kamstrup@bhg.no

fus.no/knaerten

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagens verdigrunnlag skal formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barndommen har egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Vårt syn på barn og barndom:

Lek er en viktig del av barndommen og bidrar til barnas læringsprosess. I leken er barna aktive skapere av egen kultur. De gjenskaper og fornyer kulturen de selv opplever, og bringer den videre i samspill med andre. De voksne er til stede sammen med barna i leken der de inspirerer til ulike typer lek både inne og ute. Sammen skal vi oppleve glede, humor, spenning og engasjement.

Vi i Knærten FUS har som ambisjon at alle barn skal bli den beste utgaven av seg selv, og at du er god nok uavhengig av prestasjoner. Vi voksne har et særlig ansvar for å være gode rollemodeller for barna, og at vi er til stede når de trenger det. Dette gir barna et grunnlag for å utforske nye områder, nye ferdigheter eller relasjoner til andre barn og voksne.

Personalet jobber med “Tuning in to kids” der målet er å styrke barns emosjonelle og sosiale kompetanse. Her handler det om de voksnes emosjonelle tilnærming, å kunne tolke, anerkjenne og speile barnets følelser, slik at barnet får bearbeide og snakke om sine følelser.

Demokrati

Barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta. Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Våre metoder for å fremme demokrati:

I vår barnehage vil vi legge til rette for at alle barn skal oppleve å bli sett, hørt og tatt på alvor i fellesskapet. Gjennom medvirkning får barna erfare at deres tanker, følelser og uttrykk har verdi, og at de kan påvirke sin egen hverdag. Vi jobber aktivt for å skape et inkluderende fellesskap der alle barn opplever tilhørighet. Barna skal få delta i aktiviteter og samspill på egne premisser, og vi støtter dem i å utvikle gode relasjoner til andre. Personalet har et særlig ansvar for å sikre at alle barn blir inkludert og får mulighet til å bidra i fellesskapet. Barna får uttrykke seg på ulike måter – gjennom språk, lek, kropp, kreativ utfoldelse og følelser. Vi lytter til barna og gir rom for deres perspektiver i hverdagen. Personalet er bevisste på å tolke og anerkjenne både verbale og nonverbale uttrykk. Gjennom arbeidet med medvirkning styrker vi barnas selvfølelse, demokratiske forståelse og evne til å delta aktivt i fellesskapet.

Mangfold og gjensidig respekt

Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjøre den enkeltes plass og verdi i fellesskapet. Barnehagen skal legge til rette for kulturmøter, gi rom for barnas egen kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og mestring i sosiale og kulturelle fellesskap

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Våre metoder for å fremme mangfold og gjensidig respekt:

I Knærten FUS har vi ulike familieformer og kulturer som er representert i barnehagen. Vi har samtaler med barna der vi undrer oss og lærer om hverandres familie. Ved bruk av bøker, bilder og i lek speiler vi mangfoldet som er representert. Vi ser på hvert enkelt individ som unik og et mangfold i barnehagen som noe positivt. Vi legger vekt på at barn og voksne skal bli sett og anerkjent for den de er, ved å være lydhøre og respektere hverandre.

Likestilling og likeverd

Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Våre metoder for å fremme likestilling og likeverd:

I vår barnehage arbeider vi aktivt og bevisst for å fremme likestilling og likeverd i hverdagen gjennom våre holdninger og handlinger. Vi legger til rette for at barna skal oppleve at det er lov å være forskjellige, og vi anerkjenner og verdsetter deres ulike interesser, uttrykk og bakgrunner. Gjennom et variert lekemiljø og bevisste valg av materiell og aktiviteter oppmuntrer vi barna til å utforske på egne premisser, uavhengig av stereotypiske forventninger. Personalet støtter barna i å være seg selv, og setter ord på at ulikhet er en ressurs i fellesskapet. Samtidig arbeider vi for å sikre at alle barn har like muligheter til å delta og utvikle seg. Vi er bevisste på å inkludere alle i lek og aktiviteter, og tilpasser der det er behov, slik at alle får oppleve mestring og tilhørighet. Personalet reflekterer over egen praksis og sørger for en rettferdig fordeling av oppmerksomhet, tid og ressurser. Gjennom hverdagslige situasjoner veileder vi barna i å vise omsorg, inkludere hverandre og hjelpe de som trenger det. Vi setter ord på følelser og handlinger, som det å trøste, dele og samarbeide, og er bevisste rollemodeller som møter både barn og voksne med respekt og vennlighet.

Bærekraftig utvikling

Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Våre metoder for å fremme bærekraftig utvikling:

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å imøtekomme dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjon skal få dekket sine behov.

Knærten FUS Friluftsbarnehage er miljøsertifisert gjennom Grønt Flagg. Barns medvirkning er sentralt i Grønt Flagg.

I Knærten skal barna være aktive deltagere og få praktiske erfaringer med veien fra jord til bord. Vi skal legge til rette for at barna skal få positive erfaringer og fremme nysgjerrighet og engasjement for naturens mangfold.

Miljøarbeidet skal være en naturlig del av arbeidet med rammeplanens fagområder. Slik blir det også en naturlig del av barnehagens hverdag.

Vi benytter barnehagens uteområde med kjøkkenhage og skogen som arena for lek og læring. Vi tar også med oss naturen inn.

Barna får førstehåndserfaringer og varierte naturopplevelser. Barnehagen ønsker med dette å bidra til at barna opplever tilhørighet til naturen.

Barna skal få økt kunnskap gjennom aktivt å utforske, lære og undre seg over insekter og annet de finner i naturen. Vi ansatte skal utvide barnas kunnskap og opplevelser og utforske sammen med barna gjennom hele året. Vi skal stille gode spørsmål, og dele kunnskap og erfaringer. Vi skal sammen med barna bli mer bevisste når det gjelder forsøpling og bærekraft.

Livsmestring og helse

Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Våre metoder for å fremme livsmestring og helse

- Vi har friluftsliv som satsningsområde
- Med prosjektet Barnet Først har vi hele tiden fokus på å gi barna sosio- emosjonell støtte og veiledning
- Vi har tydelige forventninger og rutiner i barnehagen
- Vi veileder barnas atferd på en positiv måte
- Alle ansatte har kompetanse på emosjonsveiledning
- Vi har progresjonsmål for barnas utvikling og læring

4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

Barnet først er et helhetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

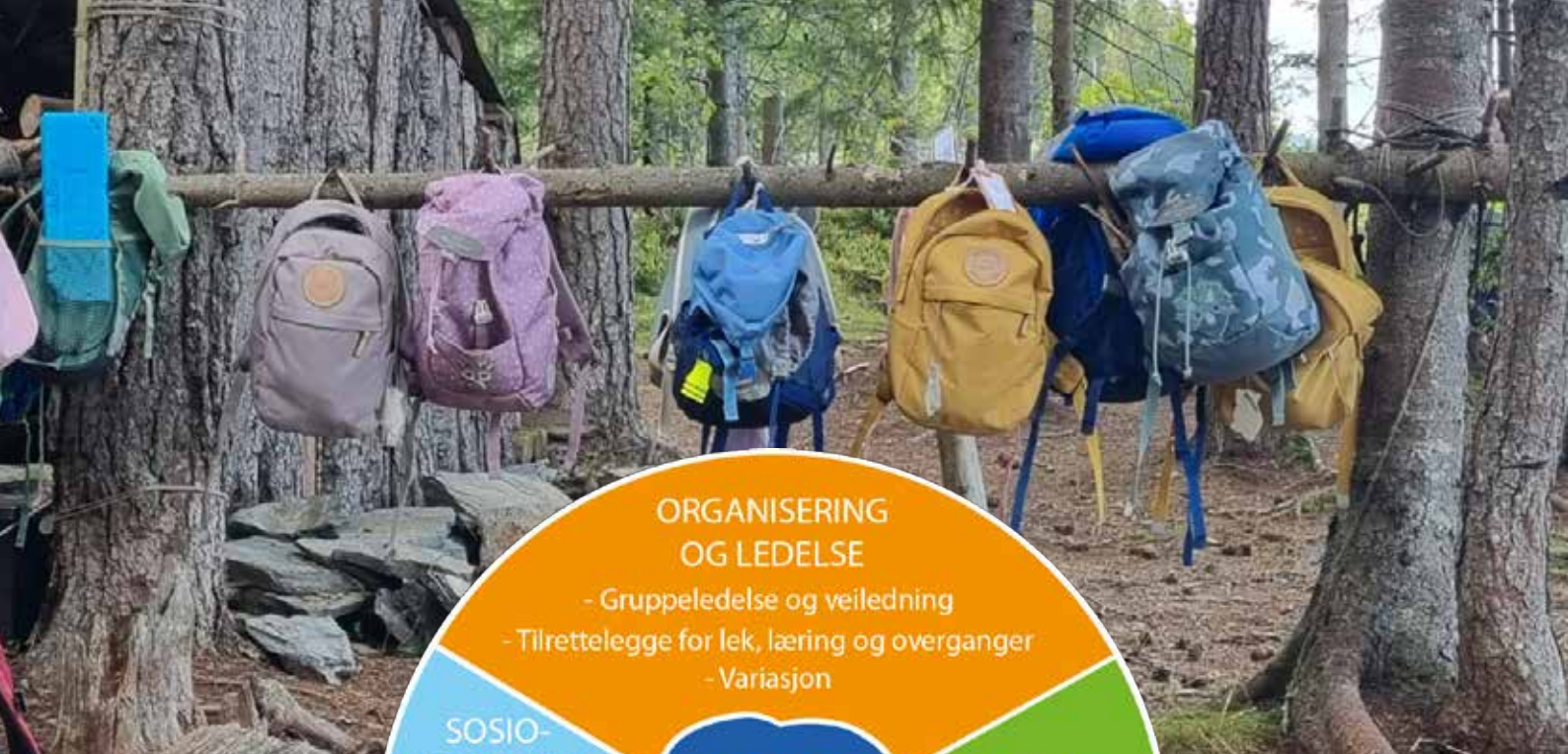
Sosioemosjonell støtte og veiledning handler om hvordan de ansatte klarer å skape en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle gode relasjoner med andre, oppleve glede ved å lære noe nytt, oppleve trygghet og tilknytning og ha en opplevelse av selvbestemmelse og selvstendighet.

Positivt klima: I et positivt klima smiler og ler de ansatte sammen med barna. Vi ser mange bevis på at de har en god relasjon til barna, og de viser entusiasme og interesse både med kroppen og stemmen. De er der barna er, i barns høyde og med kroppen vent mot dem.

Negativt klima: Det er fravær av at de ansatte straffer, håner, kjefter og erter barna.

Sensitive voksne-trygge barn: Å være sensitiv handler om å være oppmerksom og respondere på det enkelte barns tegn på at de har behov for støtte. De ansatte kjenner barna godt. De merker hvis barna er urolige, redde, uoppmerksomme, uinteressert, og de tilpasser atferden sin for å respondere på det de ser.

Barns perspektiv og medvirkning: De ansatte følger barns initiativ og ideer, viser fleksibilitet og ivaretar barnas perspektiv. De lar barn utrykke seg og etterspør barns ideer, gir barn ansvar og oppmuntring til å klare seg selv.

Emosjonskompetanse hos barn og ansatte:

Emosjonskompetanse handler om å identifisere og forstå egne følelser og håndtere frustrasjon. Det handler om å forhindre at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart, og ha kontroll over hvordan og når du uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er de ansatte bevisst barnets følelser, er til stede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barnets følelser. De går inn i følelsen til barnet, og navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter de barnet i problemløsningen.

Organisering og ledelse:

Organisering og ledelse handler om hvordan ansatte skaper en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle god selvregulering, holde fokus og vise interesse for lek og læringssituasjoner. De ansatte etablerer og opprettholder rutiner og strukturer for

å skape forutsigbarhet og trygghet, slik at barna kan engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremmende aktiviteter.

Gruppeledelse og veiledning: de ansatte er proaktive og har klare forventninger til atferd. De gir oppmerksomhet på ønsket atferd og gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger:

Avdelingen har klare rutiner og de ansatte sikrer flytende overganger. Barna kjenner til regler, og barnehagehverdagen preges av lite venting. Innhold og aktiviteter er godt forberedt.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høyde. De ansatte tar barns perspektiv og legger til rette for barns deltakelse i aktiviteter.

Læringsstøtte:

Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kommer hovedsakelig fra forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der vektlegges forskjellen mellom det å kun lære fakta og læring av hvordan fakta henger sammen, er organisert og avhengig av hverandre. Barns kognitive og språklige utvikling er avhengig av mulighetene de får til å benytte eksisterende ferdigheter, og om de ansatte støtter utviklingen av stadig mer komplekse ferdigheter. Læring skjer når barnet er i samspill, er aktivt og opplever mening og engasjement. Ren instruksjon egner seg ikke for barn i barnehagealder. De har behov for å delta og medvirke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring:

De ansatte bruker læringsfremmende diskusjoner og aktiviteter sammen med barna. Læring handler ikke bare om å tilegne seg kunnskap, men også om å benytte denne kunnskapen i nye situasjoner. De ansatte legger mest vekt på å øke barnas forståelse, snarere enn bare å gjennomføre læringsaktiviteten. De ansatte relaterer nye begreper til situasjoner, hendelser eller objekter som barna er kjent med. Gjenkjenning fremmer læring. De ansatte etterspør barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: Barn trenger tilbakemeldinger på egen læring for å få mest mulig ut av en situasjon/aktivitet. Når barna er i lek og holder på med aktiviteter kan de ansatte gi hint (verbalt eller fysisk) eller stille spørsmål og komme med innspill for at

barna skal holde på lenger med en oppgave, og dermed oppnå økt læring og mestring. Målet er tilbakemeldingssirkler, det vil si gjentakende spørsmål - svar – sekvenser, slik at barnet får en dypere forståelse av det aktuelle temaet.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtaler sammen med barna, og frem- og tilbake utvekslinger mellom barnet og de ansatte. De ansatte snakker med barna, ikke til. De stiller mange åpne spørsmål, der det kreves mer enn et eller to ord til svar, de repeterer og videreutvikler barnas utsagn, setter ord på det de selv gjør og det barna gjør. De har et variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå. De ansatte har en klar intensjon om å fremme barns språk i samtaler mellom barna og mellom barn og ansatte.

Egenledelse i lek og læring: De ansatte støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting. De ansatte tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

Slik arbeider vi med Barnet først:

Vi ønsker å levere et barnehagetilbud av høy kvalitet, og observasjonsverktøyet CLASS (Classroom Assesment Scoring System) gir oss muligheten til å evaluere egen praksis for å utvikle og bedre vårt samspill med barna. CLASS danner teorigrunnlaget for Barnet først og gir oss kunnskap om hvordan vi kan organisere hverdagen best mulig, utvikle barnas lek og læring og utøve høy kvalitet i interaksjonene med barna.

Vi er opptatt av at alle barn skal oppleve å høre til i fellesskapet, ha venner og utvikle gode ferdigheter som gjør de klare for resten av livet. Som støttende stillas skal personalet bidra til selvstendighet og mestringsopplevelser hos barna. De skal møte ansatte som veileder og hjelper de i samspill med andre barn og som er med å gir de trygghet i utfordrende situasjoner.

Å tilrettelegge for barns læring innebærer at vi gir barna tilgang til førstehåndserfaringer der sansene tas i bruk. Vi skal veilede og støtte barna i å utforske videre, uten at vi selv overtar og gir dem svar. Aktiviteter som gir mulighet for å eksperimentere,

undre, analysere og reflektere bidrar til å øke barnas forståelse, og til å knytte ord og begreper til «det virkelige liv». For å støtte barna i deres språkutvikling, legger vi til rette for hyppige samtaler med åpne spørsmål som gir barna mulighet for tenkning og problemløsning. Frem- og tilbake-utvekslinger (serve and return) mellom barn og personal er nødvendig for å utvide barnas tankeprosesser. Å sette ord på det vi selv gjør og det barna gjør, og bruk av et variert og avansert språk hos personalet, stimulerer barnas begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring.

Arbeidet med Barnet først gir personalet mer kunnskap og trygghet i rollen. Det åpner for refleksjoner og muligheter for endring, og støtter den enkeltes, men også gruppas, faglige utvikling.

**BARNET
FØRST!**

5. BARNS MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Våre metoder for å sikre barns medvirkning:

Knærten FUS bruker flere metoder for å sikre barns medvirkning. Gjennom observasjon og være lydhør for barnas innspill sikrer vi at alle barnas interesser blir ivaretatt ut ifra barnets alder, erfaringer, forutsetninger og behov. Denne kunnskapen om hva barna er opptatt av blir brukt til å sette i gang prosjekter, aktiviteter, innrede rom eller planlegge samlingsstunder slik at de ulike aktivitetene er innbydende, interessante, spennende og utviklende for barna. Alle barn skal kunne erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. Barna skal jevnlig få muligheter til å delta aktivt i felles beslutningsprosesser og utvikle felles innhold gjennom planlagte barnesamtaler, men

også impulsive samtaler i hverdagen. Barnehagen bruker også foreldresamtaler, brukerundersøkelser og foreldremøter for å avklare de foresattes oppfatning av barnas interesser.

6. SAMARBEID

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Våre metoder for å skape et godt foreldresamarbeid:

I Knærten FUS friluftsbarnehage skal vi samarbeide til barnets beste. Gjennom god dialog med foresatte skal vi bygge gjensidig tillit, respekt og åpenhet. Sammen skal vi sørge for barnas trivsel og allsidig utvikling slik at de kan bli selvstendige og trygge, klare til å møte verden utenfor barnehagen. Ved et godt samarbeid og en felles forståelse skal vi støtte barna slik at de får trygghet til å utforske og lære. Den synlige kontakten mellom de ansatte og foresatte er med på å gi den omsorg og støtte barna trenger, for å bygge opp en god relasjon.

Foresatte kan delta og påvirke barnets hverdag på ulike arenaer:

Tilvenning

Oppstartsamtaler
Foreldremøte for foresatte høst og vår
Utviklingssamtale høst og vår
Samtale ved henting og levering,
MyKid, SMS, telefon og e-post
Foreldremøte for nye foresatte våren før oppstart

SU (Samarbeidsutvalg)

SU er valgte representanter fra foresatte og ansatte, samt daglig leder i barnehagen. På foreldremøte

for foresatte hver høst velges representanter til samarbeidsutvalget. De blir valgt for ett eller to år om gangen. SU arrangerer blant annet dugnad på våren, sommerfest og sosiale arrangement på fritiden. SU sin viktigste oppgave er å sikre god kontakt mellom foresatte og barnehagen, samt godkjenne årsplanen.

Samarbeid med andre instanser:

- Barnehagen har mange samarbeidspartnere.
- FUS administrasjonen
- Trondheim kommune – en del av Trondheim kommunes helhetlige modell for inkluderende praksis (Klæbu klynge)
- Andre FUS barnehager i Trøndelag (Nettverk Trøndelag)
- Dronning Mauds minne høgskole for barnehagelærerutdanning
- Barne- og familietjenesten (BFT) og Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)
- Helsestasjon
- Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP)

7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en trygg og god tilvenning:

- Vi har 5-dagers foreldreaktiv tilvenning
- Kontaktperson møter barn og foreldre og har ekstra oppfølging den første tiden
- Personalet er nær barna, gir positiv støtte, er i aktiv lek og samspill
- Vi har oppstarts samtale, foreldremøte og besøksdager for nye foreldre/barn
- Bruk av MyKid med gjensidig informasjon
- Vi skjærer barna og deler barnegruppa i små grupper

Du kan lese mer om tilvenning på vår hjemmeside: <https://fus.no/knaerten>

Overganger innad i barnehagen

Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Våre metoder for å sikre en god overgang innad i barnehagen:

Overgangen fra småbarn til storbarn er starten på en ny tilværelse i barnas barnehagehverdag. Vi har som mål at hvert enkelt barn skal ha en god og trygg hverdag med gode utviklingsmuligheter, omgitt av gode venner og kjente, trygge ansatte. På våren forbereder vi barna ved å besøke storbarns-etasjeen jevnlig både ute og inne, være med på turer og har egne tilvenningsdager.

Rutiner ved overgang fra småbarn til storbarn

Rutiner ved overgang fra småbarn til storbarn: Fra Maur til Veps

For å sikre en trygg og forutsigbar overgang fra småbarnsbasen til storbarnsbasen, legger vi opp til en gradvis tilvenning der barna får bli kjent med andre ansatte, barn, rutiner og miljø.

Tilvenning og besøk

- Etter påske starter vi med enkeltbesøk som settes i system.
- Formiddagen tilbringes oppe på storbarn hvor vi leker og følger storbarns rutiner med lunsj og hviletid/utetid.
- Tilvenningsdager i april/ mai der barn og ansatte på maur blir en del av storbarnsbasen tirsdag-fredag sammen veps og ekorn.
- 1 dag i uka blir 1 ansatt og 2-4 maurer med veps på tur

Forberedelser på småbarn

- I perioden før overgangen har småbarnsavdelingen økt fokus på:
- Felles samlingsstunder
- Flere felles aktiviteter og turer
- Trening på rutiner som ligner storbarnshverdagen.

Overgang mellom barnehage til skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Barna i Knærten FUS tilhører stort sett samme skolekrets. Overgangen skjer i skolens regi i form av innskriving og besøksdager. På våren vil barnehage og skole være i dialog der det utveksles informasjon om barna. Vi i barnehagen besøker skolen barna skal starte på, slik at de får sett og blitt kjent med uteområdet, men også innendørs.

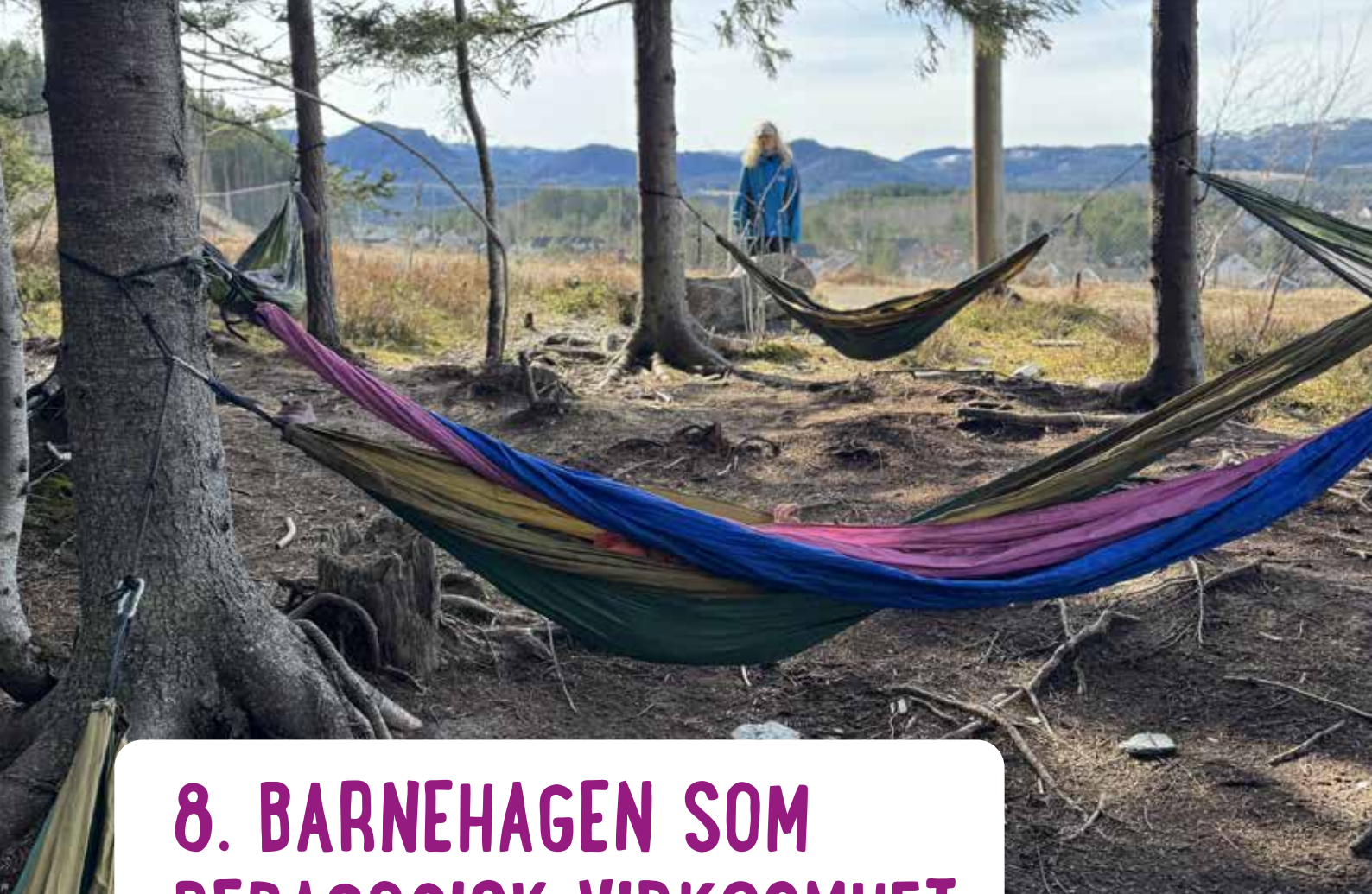
Rutiner ved overgang fra småbarn til storbarn

Førskolegruppa

I Knærten FUS friluftsbarnehage utgjør barna som skal begynne på skolen en egen gruppe, som en del av storbarnsbasen.

De vil blant annet ha aktiviteter som «skrivedans», svømming, turer til skolen, ansvar for høsting i grønnsakshagen, FORUT-aksjonen, Lucia og overnattingstur.

Vi øver spesielt på å bli selvstendig ved å kunne holde orden i egne saker og at de mestrer toalettsituasjonen, samt på/avkledding. Vi vil øve på grunnleggende ferdigheter som turtaking, å motta og gjennomføre beskjeder, kunne gå fra en oppgave til en annen, kunne være i ro og konsentrere seg. Finmotorikken øves gjennom å bruke blyantgrep og saks. Det er viktig at de skal kunne trene på dette i trygge rammer slik at de har øvelse i det når skolehverdagen kommer. Det er ikke meningen at barna skal lære seg å lese og skrive, men vi setter søkelys på språklige aktiviteter som gjør dem godt rustet til å lære dette når de begynner på skolen.

8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Lærende organisasjon

Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: "en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid." Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Våre metoder for å opprettholde en lærende organisasjon:

- Felles kompetanseutvikling av Barnet Først for alle ansatte
- Personalet utvikler og lærer teknikker og egenskaper for å gjenkjenne, forstå og håndtere egne og barnas følelser (TIK)
- Vi deler, reflekterer og lærer i fellesskap på tvers av kompetansenivå
- Samarbeid med ulike fag og forskningsmiljøer, universitet og høyskoler
- Personalet i barnehagen skal ha et aktivt forhold til barns lærings og dannelsesprosesser
- Personalet skal være anerkjennende overfor barna, støtte og utfordre gjennom varierte aktiviteter

Planlegging

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet.

Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Våre metoder for planlegging

- Pedagogmøter, ledermøter, basemøter og gruppemøter
- HMS gruppe
- Friluftsgruppe og grønt flagg
- Personalmøter
- Planleggingsdager
- Plantid for både pedagoger og øvrige ansatte

Barnehagehverdagen krever planlegging og det danner grunnlaget for barnehagens pedagogiske praksis og grunnsyn. Planlegging foregår i ulike grupper som pedagoggruppe, gruppemøter, lederteam, HMS gruppe, personalmøter og planleggingsdager.

Med arbeidet «Barnet først» jobber vi kontinuerlig med planlegging og utføring av målrettet arbeid som sørger for høyere kvalitet i barnehagen. Ved bruk av implementeringsplan for barnehageåret viser vi hvordan møter og faglig utvikling for ansatte legges til rette for gjennom året.

Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet.

Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

Våre metoder for vurdering:

Vurderingsarbeidet foregår på ulike nivå og både personal, foreldre og barn deltar i dette.

- Foreldre deltar i vurderingsarbeidet gjennom foreldresamtaler, foreldremøter, SU, brukerundersøkelsen og daglige samtaler i levering- og hentesituasjoner.
- Barna deltar i vurderingsarbeidet gjennom barnesamtaler, barns medvirkning og tilbakemeldinger i hverdagen.
- Personalet deltar i vurderingsarbeidet gjennom medarbeidersamtaler, personalmøter, samarbeidsmøter, pedagogmøter og ledermøter. Ansattes arbeid og fremgang i prosjektarbeidet «Barnet først» blir vurdert i CLASS observasjoner og påfølgende tilbakemeldingsrapporter. Hensikten er at ansatte skal utvikle evnen til å gi emosjonell støtte og sørge for utvikling og samspill.
- Vurderingsarbeidet er en kontinuerlig prosess som gir oss mulighet til å justere fortløpende og reflektere over egen praksis både på gruppe- og individnivå.

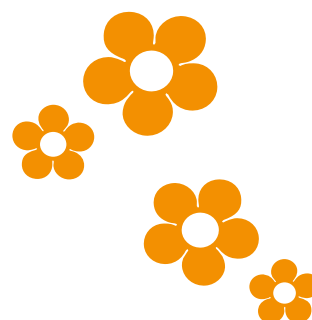
Dokumentasjon

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39).

Våre metoder for dokumentasjon:

I tillegg til å være kommunikasjonsplattform mellom barnehagen og foreldre brukes MyKid til å dokumentere barnas hverdag. Bilder, «Dagen i dag», månedsevalueringer, nyhetsbrev og kalender gir foreldre et innblikk i barnehagedagen. I tillegg brukes Facebook og Instagram som dokumentasjon. I barnehagen henges barnas verk opp på veggen og prosjekter synliggjøres gjennom barnas fysiske uttrykk. Det gir liv til barnehagens fysiske miljø, men blir også samtaleemner og gjenstand for refleksjon og læring.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Helhetlig modell for inkluderende praksis

Alle barn skal ha et tilpasset, inkluderende og likeverdig tilbud i barnehage, uavhengig av hvilken barnehage barnet går i. Dette skal skje ved systematisk å styrke barnehagens allmennpedagogiske praksis i tett sammenheng med utvikling av spesialpedagogisk hjelp og støtte. Arbeidet skal bidra til at alle opplever seg som en del av et fellesskap og opplever tilhørighet i barnehagen. Det helhetlige arbeidet legger til rette for en tettere og mer systematisk samhandling og samarbeid mellom ansatte i laget rundt barnet.

Trondheim kommune innførte fra 1. august 2024 en ny modell for spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne. Den nye arbeidsmåten gjør at barn med enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging, i større grad enn tidligere skal få denne hjelpen innenfor det allmennpedagogiske barnehagetilbudet.

I organiseringen av tilbudet om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging vil kommunale og private barnehager sammen med familiebarnehager være organisert i samarbeidende grupper, omtalt som "barnehageklynger". Det er 26 slike barnehageklynger i Trondheim kommune.

Spesialpedagogiske team

Hver barnehageklynge har en barnehage som har ansvar for et spesialpedagogisk team, denne barnehagen er omtalt som en vertsbarnehage. Det spesialpedagogiske teamet består av spesialpedagoger og øvrige ansatte og skal bidra til en mer inkluderende praksis i alle barnehagene i klynga, sammen med grunnbemanning i hver barnehage.

Det spesialpedagogiske teamet og alle ansatte i barnehagen skal samarbeide og ha et gjensidig ansvar i arbeidet, slik at barn får hjelpen og støtten de har behov for gjennom hele dagen. Dette gjensidige samarbeidet innebærer en veiledning mellom alle faggruppene (assistent, barne- og ungdomsarbeider, barnehagelærer, spesialpedagog og så videre).

Alle ansatte i de spesialpedagogiske teamene er ansatt i en vertsbarnehage.

De spesialpedagogiske teamene har en koordinator som sammen med vertsbarnehagens leder organiserer teamets arbeid og har oversikt over alle vedtak i barnehagene i klyngene.

Svært syke barn og barn med store og omfattende funksjonsnedsettelse får den tilretteleggingen de har behov for gjennom tilstedeværelse fra team og i samhandling med personalet i barnehagen.

I Knærten FUS jobber vi for å skape og opprettholde en god og tett dialog med foresatte. Den er betydningsfull for å kunne utveksle informasjon og jobbe for at barna skal få en best mulig barnehagehverdag. Ved åpen og ærlig kommunikasjon kan vi sammen hjelpe barna tidlig.

9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen har 7 ulike fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

Våre metoder for å ivareta rammeplanens hensikt med fagområdene:

- Utvikle gode kommunikasjonsferdigheter
- Utvikle god fysisk og psykisk helse
- La barna få ulike kunstneriske og kulturelle opplevelser
- Barna skal få rikelige naturopplevelser og bruke naturen gjennom lek, undring, utforsking og læring
- Skape nysgjerrighet og interesse for matematikk
- Få forståelse og erfaringer med ulike tanker, meninger og levesett
- Oppleve å være en del av et nærmiljø og samfunn og utvikle respekt for ulikheter og mangfold

Aktiviteter og arrangement i barnehagen 2026/2027

August	14.08 planleggingsdag – barnehagen stengt Oppstart og tilvenning
September	Foreldremøte Brannvernuke Friluftstuke CLASS observasjoner
Oktober	8.10 og 9.10 planleggingsdag – barnehagen stengt FORUT FNdag, Foreldresuppe
November	30.11 Nissevekking
Desember	Luciamarkering Barnas julebord
Januar	29.01 planleggingsdag – barnehagen stengt
Februar	Samenes nasjonaldag Vinteruke
Mars	Aktivitetsdag Påskelunsj Påskeferie – barnehagen stengt
April	Besøksuke på storbarn for 2åringene
Mai	17.mai markering Foreldremøte Friluftstuke
Juni	Besøksdager nye barn Sommerfest for foreldre og barn 21.06 planleggingsdag – barnehagen stengt

